

[Početna](#) » Najveći korak prema aktivnoj participaciji građana u izradi proračuna napravio Pazin

Najveći korak prema aktivnoj participaciji građana u izradi proračuna napravio Pazin

Analiza objave sedam najvažnijih proračunskih dokumenata u 2013.-14.: u Istri najgori gradovi Rovinj i Vodnjan i općine Kanfanar, Sveti Lovreč i Svetvinčenat

Jedan od glavnih pokazatelja otvorenosti podataka javnih vlasti zasigurno je laka dostupnost proračuna na web stranicama lokalnih uprava, no isto tako laka razumljivost tih dokumenata koji prečesto nisu napisani za tzv. obične građane već donose beskrajne tablice prepune brojki. Dovoljno je baciti pogled na nekoliko web stranica gradova i općina u Istri pa da se odmah uoče razlike u dostupnosti podataka proračuna. Negdje su linkovi odmah vidljivi na samom vrhu stranice, a drugdje je potrebno zaviriti u nekoliko rubrika dok se ne pronađe željena informacija. Ponekad dokumente o proračunu ni ne možemo pronaći jer ih nema na webu (to je čest slučaj s prijedlogom proračuna) iako su ih lokalne vlasti dužne objaviti. Zakon o pravu na pristupu informacija je jasan, ključni podaci a među njima spadaju i financije, moraju se objavljivati na lako pretraživ način.

Da su upravo financije jedan od podataka koje javne uprave ne žele uvijek učiniti dostupnim i lako razumljivim na svojim službenim internetskim stranicama, pokazala su istraživanja Instituta za javne financije kojim već nekoliko godina sustavno ispituje upravo otvorenost proračuna. - Iako postoje pomaci nabolje još uvijek je ukupna prosječna proračunska otvorenost hrvatskih županija, gradova i općina daleko od zadovoljavajuće, jer i kod najotvorenijih županija iznosi manje od 50 posto. Pokazalo se da je razina otvorenosti posebice općina vrlo niska, rijetke se jedinice trude građanima približiti proračun, brojne jedinice imaju vrlo manjkave internetske stranice, a problem je što ih neke općine niti nemaju. Otvorenost proračuna podrazumijeva mogućnost građana da dobiju potpune, bitne, točne, pravovremene i razumljive informacije o proračunu. Važno je da proračuni budu otvoreni jer građani tada mogu pratiti i analizirati informacije te ocjenjivati političke odluke vlasti. Transparentni proračun štiti od rasipanja, prevare i zloupotrebe, građanima omogućava pozivanje vlasti na odgovornost, jača povjerenje u političke procese, a može pomoći i privlačenju investicija, napominje se u istraživanju kojeg potpisuju zajedno Katarina Ott, inače ravnateljica Instituta, te Mihaela Bronić i Miroslav Petrušić.

Analizirajući lokalne uprave kroz objavu sedam najvažnijih proračunskih dokumenata u 2013.-14. kao što su prijedlog proračuna, izglasani proračun i proračun za građane (dokument koji olakšava građanima razumijevanje financijskih podataka) te polugodišnje izvještaje o izvršenju proračuna, najotvorenija se pokazala Karlovačka županija. No, i ona je imala svega 3,4 bodova od mogućih sedam. Slijede je Primorsko-goranska i Istarska županija s 3,1 objavljenih dokumenata, dok su najmanje otvorene Bjelovarsko-bilogorska, Brodsko-

posavska i Požeško-slavonska županija s 1,3 do 1,4 objavljena dokumenta. Gradovi su u prosjeku najotvoreniji u Karlovačkoj (4,4 objavljena dokumenta) i Istarskoj (4,2), a najzatvoreniji u Požeško-slavonskoj (1,4) i Vukovarsko-srijemskoj županiji (1,6). U analizu su uzeti svi hrvatski gradovi, a samo ih je tri najotvorenijih objavilo sve dokumenate, a to su Buzet, Opatija i Rijeka. Nakon toga slijede Labin, Pazin, Zadar i Dubrovnik koji imaju šest objavljenih dokumenata pa proizlazi da je među prvih sedam gradova po otvorenosti proračuna u Hrvatskoj – čak tri iz Istre. Na drugoj strani ljestvice je 15 gradova koji nisu objavili ni jedan od sedam proračunskih dokumenata, ali među njima ni jedan iz Istre. Najgori su se pokazali Rovinj i Vodnjan s tek dva objavljena dokumenta dok ih je Pula imala pet.

Općenito je situacija najporaznija u općinama. Istraživanjem je obuhvaćeno njih 100, a čak ih 32 posto nije objavilo ni jedan dokument. Među njima su i Kanfanar, Sveti Lovreč i Svetvinčenat. Valja istaknuti one najotvorenije – Matulje i Vrbanju – s objavljenih pet dokumenata. Primorsko-goranska županija je prva po prosječnoj otvorenosti općina dok je Istarska na prilično niskom 12. mjestu. Također, ono što bode u oči je da još uvijek nema puno lokalnih jedinica koje objavljuju proračune za građane, odnosno svojevrzne proračunske vodiče. Od županija to je učinila jedino Karlovačka, a od općina – Bizovac. Među 12 gradova koji su objavili proračunske vodiče u 2014. nalaze se i tri istarska: Buje, Buzet i Poreč. Neki su poput Labina to učinili naknadno pa taj dokument nije ušao u istraživanje. No, Labin je u istraživanju pohvaljen kao jedan od gradova gdje su građani direktno uključivani u izradu proračuna. Ono što zabrinjava je da lokalne uprave još uvijek rijetko objavljuju prijedloge proračuna čime se građane stavlja pred gotov čin. Najdostupniji su prijedlozi županijskih proračuna, dok su prijedlozi općinskih gotovo nedostupni. Također, internetske stranice još uvijek ne omogućavaju laku dostupnost podataka.

„Pri istraživanju službenih internetskih stranica lokalnih jedinica pojavljuju se isti problemi: veliki je broj nevažjećih linkova, tražilice ukazuju na greške, sporo je učitavanje, dokumenti se objavljuju u glasnicima lokalnih jedinica koji su veliki i teško ih je pretraživati, objavljuju se i zipani dokumenti koji se uopće ne mogu pretraživati, dokumenti znaju imati pogrešne nazive ili se nalaziti na krivim mjestima, pa se mogu pronaći tek dugotrajnim pretraživanjem čitavog weba. Nažalost, čak pet općina iz našega uzorka – Dežanovac, Gornji Bogićevci, Plaški, Viškovci i Zažablje – nema ni internetsku stranicu. Kakve su uopće mogućnosti informiranja građana o proračunima lokalnih jedinica ako neke od njih ni nemaju internetske stranice te ako je većina internetskih stranica toliko loša da se čak i istraživači upućeni u proračune na njima teško snalaze. Građani ne moraju biti stručnjaci za proračune, ali bi im morao biti omogućen što jednostavniji i razumljiviji pristup proračunskim informacijama“, upozoravaju u Institutu za javne financije. Među lokanim upravama koje su pohvaljene zbog lako pretraživih internetskih stranica s odličnim tražilicama i s izravnim linkovima našla se Istarska županija, a među gradovima Buje. Što se tiče Pule ona se u ovom istraživanju spominje u kontekstu gradova u kojima su održane javne tribine o proračunu. No, poznato je da su te tribine u mjesnim odborima bile slabo posjećene pa očito lokalna uprava najvećeg istarskog grada nije učinila ništa konkretnog da zaista i potakne svoje građane na planiranje najvažnijeg dokumenta već je stvar odrađena čisto formalno.

Izgleda da je najveći korak prema aktivnoj participaciji građana napravio Pazin koji je u istraživanju Instituta za javne financije od 2010. godine bio na pretposljednem mjestu među 33 analizirana hrvatska grada. Te godine je istraživanje pokazalo i to da samo polovica organizacija civilnog društva u ovim gradovima razumije proračunske dokumente, dok je njih oko 40 posto to razumjelo tek djelomično! S ciljem da se u proces donošenja gradskog proračuna za 2015. godinu aktivnije uključe građani, Grad Pazin je u suradnji sa civilnim sektorom (GONG i Društvo naša djeca Pazin) počeo provoditi projekt „Pazi(n) proračun!“, Prethodno informirani građani, putem javnih rasprava na razini 12 mjesnih odbora Pazina, kroz četiri fokusirane sektorske rasprave te online javne rasprave, moći će predložiti komunalne akcije i sektorske prioritete za financiranje. Gradsko vijeće će prilikom rasprave o proračunu razmatrati ove prijedloge, kao i one dobivene nakon završne javne rasprave. U okviru projekta razvijena je online aplikacija otvorenog koda sa prikazom elemenata participativnog i transparentnog donošenja proračuna, kao i moderirani javni forum za on line raspravu

(www.ipazin.net/forum). Proces donošenja proračuna grada Pazina za 2015. godinu trebao bi poslužiti i kao platforma za razvoj i testiranje inovativnog modela za praktičnu primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona. U konačnici se želi na primjeru Pazina napraviti takav model sudjelovanja javnosti u donošenju proračuna koji će biti primjer drugim jedinicama lokalne samouprave i organizacijama civilnoga društva.

Otvorenost proračuna županija, gradova i općina 2013.-14.

Razina otvorenosti (0-7)

Lokalne uprave u Istri

7 Buzet

6 Labin, Pazin

5 Istarska županija, Pula

4 Novigrad, Poreč, Fažana

3 Buje, Umag

2 Rovinj, Vodnjan,

1 Ližnjan, Višnjan

0 Kanfanar, Sveti Lovreč, Svetvinčenat

Nepregledni proračun na 327 stranica

Provjerili smo kako izgleda dostupnost proračunskih podataka Grada Pule. Link je objavljen transparentno na naslovnoj stranici. No, nalazi se u PDF formatu koji nije pogodan za ovu vrstu dokumenata, posebice kad je riječ o velikom dokumentu na 327 stranica, gdje bi podaci trebali biti lako pretraživi i dostupni za ponovno korištenje (bez ručnog prepisivanja). U uvodnom dijelu se vrlo šturo objašnjava od čega se proračun sastoji a nakon toga slijedi teško pregledan i za "običnog" građana nerazumljiv i zamoran slijed tabelarno prikazanih brojki. Dakle, ukoliko pojedinac ne zna što točno traži i ukoliko se ne snalazi s knjigovodstvenim pojmovnikom, teško će se snaći prilikom čitanja objavljenog proračuna. Problem je i što su u Godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna Grada Pule, koji je također objavljen u PDF-u, tabele postavljene u vodoravnom položaju što iziskuje dodatne napore prilikom čitanja. Iako postoji brošura „Proračun u malom“ ,gdje se u kratkim crtama objašnjavaju glavne stavke proračuna, ipak to nije dovoljno za sveobuhvatno razumijevanje ovog najvažnijeg dokumenta Grada.

Stranice dva mjeseca „u izradi“

Istraživanje Instituta za javne financije iz 2013. pokazuje da tek polovica internetskih stranica općina ima tražilicu, na tri četvrtine čak je i s tražilicom teško pronaći proračunske dokumente, a manje od 40 posto općina ima link na glasnik gdje se objavljuju ovi dokumenti. Neke lokalne uprave već godinama nisu objavile svoje glasnike, neke se stranice već duže vrijeme ne ažuriraju ili su dva mjeseca bile „u izradi“.

Post date: 08/09/2014 - 15:02

 Like 7

Content type: [News](#)

Kategorija: [Sudjelovanje javnosti](#)

Tags: [otvoreni proračun](#). [participativna izrada proračuna](#)

Najbolja europska sudska praksa

- [Važna presuda Suda EU koja se odnosi na prava udruga u domeni zaštite voda](#)
- [Visoki upravni sud ukinuo je Plan gospodarenja otpadom Velike Gorice jer za njega nije provedena strateška procjena utjecaja na okoliš](#)
- [David pobijedio Golijata](#)
- [Pravo na pristup podacima o okolišu koje drže institucije EU](#)
- [Presuda o pravu nižih sudova da provjere je li pravno stajalište višeg suda u skladu s pravom EU](#)

[Više](#)

Prošle teme mjeseca